

Art. 217. Naruszenie nietykalności

§ 1. Kto uderza człowieka lub w inny sposób narusza jego nietykalność cielesną, podlega grzywnie, karze ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do roku.

§ 2. Jeżeli naruszenie nietykalności wywołało wyzywające zachowanie się pokrzywdzonego albo jeżeli pokrzywdzony odpowiedział naruszeniem nietykalności, sąd może odstąpić od wymierzenia kary.

§ 3. Ściganie odbywa się z oskarżenia prywatnego.

I. OGÓLNA CHARAKTERYSTYKA

Koniecznym warunkiem dla respektowania podmiotowości człowieka jest sankcjonowanie w art. 217 § 1 KK zakazu naruszania jego nietykalności cielesnej. Przez zakaz zachowań, które według kryteriów powszechnie przyjętych stanowią demonstrację nieposzanowania człowieka w jego cielesności, ustawodawca wyraża szacunek należny każdej jednostce ludzkiej.

Nietykalność cielesna osoby jest granicą, której przekroczenie przez innych stanowi jednocześnie naruszenie godności człowieka. Dobro chronione definiuje się jako wolność każdego człowieka przed niechcianym naruszeniem sfery jego cielesności. Tak rozumiane dobro objęte jest prawem do integralności osobistej, stanowiącym podstawę roszczenia jednostki wobec innych, żeby powstrzymywali się od dotykania jej we wszystkich sytuacjach, w których nie wyraża ona na to swej zgody.

Zagrożone jest w typie podstawowym grzywną, karą ograniczenia wolności i alternatywnie karą pozbawienia wolności (art. 217 § 1).

Przestępstwo typu podstawowego ścigane jest z oskarżenia prywatnego (art. 217 § 3).

II. CZYNNOŚĆ SPRAWCZA I SKUTEK

Czyn zabroniony opisany został jako zachowanie tego, „kto uderza człowieka lub w inny sposób narusza jego nietykalność cielesną”, co sprawia, że zakres karalności jest otwarty w tym sensie, iż ustawodawca pozostawia doktrynie i orzecznictwu ustalenie jakie inne, niż uderzenie, zachowania naruszają dobro chronione.

Samo uderzenie człowieka to zadanie ciosu godzącego w jego ciało, kończyną lub głową, przy czym sprawca może posłużyć się trzymanym w ręku przedmiotem, np. torbą, parasolem itp.

Egzemplifikacja innych sposobów naruszenia nietykalności osobistej tworzy listę zachowań, których wspólnym mianownikiem jest to, że dotykają ciała pokrzywdzonego. Są to - jak wskazano - w szczególności: popchnięcie, potrącenie w celu spowodowania upadku, przewrócenie, podstawienie nogi, uciskanie, oplucie, przytrzymanie, ciągnięcie za włosy, ogolenie głowy, obcięcie brody, wąsów, uszczypnięcie, uklucie szpilką, pokrycie ciała farbą, polanie wodą, polanie nieczystościami, rzucanie w pokrzywdzonego jakimś przedmiotem, spoliczkowanie. Dodaje się także chwycenie za klapy, zrzucenie czapki lub okularów, uderzenie rękawiczką, rozbicie na ubraniu jajka, umazanie tortem, rozpylenie gazu.

Ogólnopolskie Pogotowie dla Ofiar Przemocy
w Rodzinie „Niebieska Linia” na zlecenie Państwowej
Agencji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
801 12-00-02 (płatny pierwszy impuls)

Wykładnia pojęcia „innego sposobu naruszenia integralności cielesnej”, dokonana z punktu widzenia potrzeby objęcia nim zachowań stanowiących molestowanie seksualne, wiedzie do wniosku, że może nim być dotknięcie pośladków, biustu, poklepywanie, ciągnięcie za ubranie, obejmowanie osoby pokrzywdzonej, głaskanie.

III. PROWOKACJA I RETORSJA

Przepis art. 217 § 2 stanowi o możliwości odstąpienia od wymierzenia kary sprawcy naruszenia nietykalności cielesnej, w przypadku gdy jego czyn wywołał wyzywające zachowanie się pokrzywdzonego (prowokacja), jak i wtedy, gdy pokrzywdzony odpowiedział naruszeniem nietykalności cielesnej (retorsja).

Reakcja pokrzywdzonego ograniczająca się do wypowiedzenia słów znieważających, nie daje podstawy do uznania, że była to retorsja w sensie okoliczności uzasadniającej odstąpienie od wymierzenia kary sprawcy naruszenia nietykalności cielesnej.

Źródło: Komentarz do wybranych przepisów kodeksu karnego, *red. prof. dr hab. Jarosław Warylewski*, Rok wydania: 2012, Wydawnictwo: C.H.Beck, Wydanie: 1